

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen..

DOPOLNITEV POBUD ZA OHRANJANJE SLOVENSКИH SEMEN IN OŽIVITEV PANOGE SEMENARSTVA

Spoštovani državna sekretarka Eva Knez in ministrica Mateja Čalušič

in g. Marko Slavič in ekipa.

Dne 13.8 2024 smo vam poslali dopis s strani Združenja Ekoci s partnerji, vseslovenskega gibanja za ohranjanje slovenskih semen in povečanje samooskrbe Oskrbimo Slovenije - Štafeta semen in društev Samooskrbni. net, Ognjič ter Zavoda za celostno samooskrbo z naslovom: » **Kako pospešiti ohranitev slovenskih semen s spodbujanjem aktivnega državljanstva ob pomoči strokovnjakov KIS IN MKGP**«.

Odgovorov še nismo dobili, zato na vas naslavljamo ta dopis: » DOPOLNITEV POBUD ZA POSPEŠITEV OHRANJANJA IN SEJANJA SLOVENSКИH SEMEN.« Da bi bili čimbolj učinkoviti, smo zbrali vse pobude z več srečanj v zadnjih štirih mesecih, ki so se dogajala po različnih krajih v Sloveniji in so vključena v ta dopis. Naslavljajo ukrepe, **kako čimprej uresničiti SKP ANEK na področju ekološkega semenarstva**, kako **ohraniti in pomladiti slovensko gensko banko** semen in predlaga ukrepe, ki bodo **zaščitili slovenska semena v izogib posledicam sprejema nove zakonodaje o NGT in patentiranju semen**. Vključujejo predloge za izvedbo ukrepov, **kako čim več semen posejati, kako poskrbeti za ohranjanje naše dediščine s semeni**, ki bodo sproti **prilagojena na podnebne spremembe** in prilagojena našemu okolju **ter ukrepe, ki bodo omogočili ohranjanje naše tradicije in dediščine**.

Pošiljamo vam pobude za sprejem ukrepov za **zagotovitev » živih elitnih semen« za 50 najpomembnejših rastlin, ki bodo kot » žive državne rezerve« temelj prehranske varnosti in bodo zagotavljala osnovno prehrano državljanom tudi v času nepredvidenih podnebnih in geopolitičnih razmer.**

Pobude podajajo tudi **smernice kako istočasno razviti tudi panogo semenarstva in poskrbeti za večjo prehransko varnost - kar pa zahteva celostni pristop k panogi semenarstva v Sloveniji. Da ohranimo vsaj tistih 20 odstotkov semen**, ki jih še imamo je dolžnost naših predstavnikov na državni ravni, zadolženih institucij in odgovornost naprednih zavzetih posameznikov, **da se ohrani tradicija in dediščina naših prednikov** in naše pokrajine, ki je pomagala ohraniti in prehraniti mnogo preteklih rodov v naši deželi. Čas je, da prevzamemo vsak svoj del odgovornosti in aktivnosti, da to poslanstvo zaživi v praksi.

Vljudno vas naprošamo, da vaše strokovne službe in Kmetijski inštitut Slovenije čimprej preučite ta dopis.

Naprošamo Vas, da nas najkasneje do konca meseca oktobra 2024 povabite na sestanek kjer lahko z strokovnjaki različnih področjih še osebno utemeljimo predlagane pobude. Čas hitro teče, določena semena pa je potrebno posejati že jeseni. Na tak način bi lahko tudi čimprej pomagali pri uresničevanju ciljev Aneka.

I. Zakaj ponovno pošiljamo pobude?

1. Na podlagi Pobud, ki smo jih podali na posvetu Ekoci; » **Ali bomo v prihodnje jedli gensko spremenjeno ali sonaravno pridelano hrano, na Altermed v Celju, v marcu 2024**, ki se ga je udeležila tudi državna sekretarka ga. Eva Knez smo podali prvi del pobude. Sporočilo za javnost s posveta in pobude so objavljene na povezavi: <https://ekoci.si/wp-content/uploads/2024/07/POBUDE-IZ-POSVETA-ALI-BOMO-V-PRIHODNJE-JEDLI-GENSKO-SPREMENJENO-ALI-SONARAVNO-PRIDELANO-HRANO-EKOICI-or.-1.pdf>
2. V odgovor na vprašanja, ki so bila postavljena na posvetu predstavnikom KIS- a Kmetijskega Inštituta Slovenije so za zainteresirane organizirali na Ptujskem infrastrukturnem centru DAN SLOVENSКИH SORT. Prikazali so nam delovanje genske banke, žlahtnjenje in odgovarjali na naša vprašanja - tudi na naši vprašanji, zakaj bolj intenzivno ne pomlajujejo semen v genski banki in zakaj na trgu ni slovenskih semen so povedali, **da za bolj intenzivno povečanje aktivnosti nimajo niti dovolj zemljišč, niti dovolj sredstev niti rok, da bi lahko navedene aktivnosti izvajali.**
3. **Zato smo se nevladniki organizirali in se zavezali, da bomo ponudili vse to - ekološka zemljišča za pridelavo slovenskih semen in testnih posevkov, delo pod strokovnim vodstvom in da bomo aktivirali ljudi po svojih močeh.** Zavedamo pa se, da je vse odvisno le od aktivnih ukrepov in interesa MKGP, Sveta za ekološko kmetijstvo ter naprednih strokovnjakov, ki vidijo širšo sliko prehranske varnosti in ohranjanje naše kulturne dediščine, pomena slovenskih semen. Strokovnjaki s Kis- a s pomočjo naprednih zainteresiranih ljudi, ki jim je mar za slovenska semena pa bodo lažje na ta način pripomogli k uresničitvi teh ciljev.
4. Podajamo pobude in predloge za izvedbo ukrepov, ki bi pripomogli MKGP k izvedbi **Akcijski načrt Skupne kmetijske politike (SKP 2023-2027)** dobro naslavlja tudi tovrstno problematiko ekološkega in trajnostnega kmetijstva in semenarstva. Skrbi nas, da se aktivnosti na področju **semenarstva ne odvijajo dovolj hitro, zato želimo k uresničitvi ciljev aktivno prispevati tudi z predlogom aktivnosti in delovanjem po sistemu »od spodaj navzgor«.**, zato se je vključila širša javnost.
5. **Podajamo pobude**, kako bi lahko po principu aktivnega državljanstva, civilne družbe ekoloških kmetov, slovenskih žlahtniteljev ter slovenske genske banke KIS in ostalih strokovnjakov dosegli cilje.
6. Na podlagi obiska na Ptujskem žlahtniteljskem centru je nastal drugi del pobud, torej te, na katere še nismo dobili odgovorov.

<https://ekoci.si/zadnje/pobude-slovenska-semena/> Sedaj vam pošiljamo dopis v katerega so vključene prvotne in dopolnjene pobude, ki so nastale še na več naslednjih dogodkih po Sloveniji v zadnjih mesecih.

II. Opis dogodkov, posveti, sestanki, regijska srečanja kjer so pobude nastajale.

Kot rečeno na Pobude, ki smo vam jih že poslali, še nismo dobili odgovorov. Medtem pa smo se angažirali, zbirali smo namreč vsa mnenja in predloge, ki bi lahko pomagali ohraniti čim več slovenskih semen z aktiviranjem ljudi, ekoloških kmetov, KIS-a, slovenskih semenarjev in podpori ministrstva. Poslane pobude v tem dokumentu so povzetek teh predlogov, ki smo jih zbrali na opravljenih aktivnostih v zadnjih mesecih.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen..

1. Del pobud je sestavljen iz predlogov, ki so nastale na podlagi odgovorov častnih gostov na posvetu v Celju, **ki je bil organiziran 18.9. 2024** Na povabilo na posvet je bila kot častna gostja povabljenega ga. **Eva Knez**, posveta z naslovom: » **Ali so lahko tržne priložnosti tudi semenarstvo, zeliščarstvo in rokodelstvo,**« **se je kot častni gost s strani MKGP udeležil predsednik Sveta za ekološko kmetijstvo in trajnostno pridelavo hrane g. Marko Slavič.** « Sporočilo za javnost je objavljeno na www.ekoci.si; predlagamo, da pogledate celoten posnetek posveta: : <https://www.youtube.com/watch?v=Ek-0ilnOm3k> . Na posvetu so bili častni gostje tudi: **mag. Dejan Židan** - Ministrstvo za gospodarstvo, turizem, šport, **mag. Davor Vučkovski** - Ekonomska fakulteta Ljubljana, **dr. Peter Dolničar**, KIS - Kmetijski inštitut Slovenije, **dr. Maja Kolar**, Inštitut Ekosemena - Semenjalnica in Biodinamična Federacija Demeter International., **Stojan Praprotnik**, Razvojna agencija Savinja, **Sanja Lončar in Rosemary Koren** - Društvo Samooskrbni. net, **Irena Rotar** in Združenje Ekoci **Mateja Rotar** - Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen., ki so podali dobre odgovore za nadaljnje aktivnosti.
2. **Po posvetu je bil tudi operativni sestanek, kjer je nastal še dodatni del pobud**, ki je vključen v dopis. Sestanek je potekal z zainteresiranimi deležniki za semenarstvo, kmeti, nevladniki, predstavniki društev Ajda, predstavniki Kisa- dr. Petra Dolničarja in Darkota Vernik, ter predstavnikov slovenskih pridelovalcev ekološkega semenskega materiala, Amarant in Semenjalnica, ter organizatorji Združenje Ekoci s partnerji in Samooskrbni.net.

Del pobud je nastal tudi na regijskem posvetu na Dolenjskem: »**Kako čim hitreje do samooskrbe z eko semeni**, ki ga je organizirala Visoka šola za razvoj podeželja Grm s partnerji Šola in častnimi gosti. Več info na:

<https://vsgrm.unm.si/dogodek/regijski-posvet-kako-cim-hitreje-do-samooskrbe-z-eko-semeni/>

3. Del pobud pa so podali razna društva in posamezniki na več organiziranih sestankih Združenja Ekoci s partnerji, vseslovenskega gibanja za ohranjanje slovenskih semen in povečanje samooskrbe Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen in društev Samooskrbni.net, Ognjič, ter Zavoda za celostno samooskrbo.

S teh srečanj so razvile pobude in predlogi, ki lahko ohranijo slovenske genske vire in oživijo slovensko semenarstvo - z angažiranjem ljudi in stroke s celostnim pristopom k panogi semenarstva s strani Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano.

Foto arhiv Ekoci: Del udeležencev na KIS – infrastrukturnem centru Ptuj na dan slovenskih sort .3.7 2024

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štáfeta semen..

Foto arhiv Ekoci: Del udeležencev ter častni gostje posveta: » Ali je lahko semenarstvo, zeliščarstvo in rokodelstvo tržna priložnost », dne 18.9 2024 v Celju. Ter operativni sestanek po posvetu.

REGIJSKI POSVET
Kako čim hitreje do samozkrbe z EKO semeni

Visoka šola za upravljanje podružja Grm Novo mesto v sklopu projekta VERIGA EKO SEMEN vodi na regijski posvet, ki bo v torek, 24. 09. 2024 ob 11.00 v Kulturnem centru Škofjca (Škofja 76, 8275 Škofja). Posvet je namenjen izkúpanj rúžiteljv, poti za povezovalje in bližnje za im boljše semenko samozkrbo Slovenije.

V prvem delu dogodka bo kuharski Ńhef Robert Gregorič na kulturni delavnici udeležencem prúkar kulturno dolívatje z uporabo semen, ki niso primerna za semenarjenje v kulturni.

Škofja bo razprava z gospo Sanjo Lombar, direktorico Zavoda za celostno samozkrbo Škofja Loka in soprorednicoo društva Samozkrbniki.net z gosti:

- gospo Irino Kotar - predsednica združenja EKOC in pobudnica projekta Štáfeta semen,
- dr. Majko Kúlar - vodjo Semenjake - Gorjska semenika banka in strokovna direktorica Inštituta Ekosistema,
- dr. Jelko Kúlar - vodja kmetijske rúžitelja Slovenije, strokovno-tehnično koordinatorko zavne službe mladih rúžitelja gorjske banke,
- gospodarim Matjažen - Agencija, predelovalcem ekoloških semen na totem polju s specializacijo za pripravo biološko-zdravih mešani,
- gospodarim Tomazem Plútom, predelovalcem semen po biodinamičnih načelih, vzpostavljen totem polju za semenarjenje,

Módelbna je brezplačna. Zaradi lažje organizacije dogodka pa vas prosimo za informativno prijavo do 23. 09. 2024 na e-naslov: simon.jansa@grm.unim.si.

Foto arhiv Ekoci: Regijski posvet v Škofjca dne 23.9 2024 : » Kako čim hitreje do oskrbe z eko semeni«.

Foto arhiv Ekoci: Utrinki iz operativnih sestankov o semenarstvu po različnih krajih

III. CILJI ZA POSPEŠITEV, OHRANJANJE IN POMLADITEV SLOVENSКИH SEMEN V GENSKI BANKI IN OŽIVITEV PANOGE SEMENARSTVA OD SEMENA DO KROŽNIKA

1. Čimprej je potrebno aktivirati vse resurse, da se oživi in vzpodbudi panogo semenarstva za pridelavo slovenskih semen, ki je potrebna za prilagoditev na podnebne spremembe, zaradi nestabilne geopolitične situacije in podnebnih sprememb ter večje prehranske varnosti in načrtovanega sprejetja zakonodaje o NGT tehnikah in patentiranja semen na EU ravni. Potrebna so za pomladitev genskega materiala v genski banki Slovenije. Potreben je tudi večji obseg žlahtnjenja in pridelave semen v Sloveniji sploh po prodaji Semenarne tujcem ter zagotoviti semena za večjo prehransko varnost tudi v času izrednih razmer.
2. Potrebno je angažirati resurse, da se poseje čim več slovenskih semen iz genske banke, ki bodo lahko prilagojena na sprotne vremenske spremembe. Semena pridelana v Sloveniji so prilagojena lokalnemu okolju. Ohranjati jih je potrebno žive, da rastejo v zemlji po principu „ohranjanje in situ“ – kar pomeni ohranjanje ekosistemov in naravnih habitatov ter vzdrževanje in obnavljanje populacij vrst, sposobnih za preživetje, v njihovem naravnem okolju, za gojene ali kultivirane rastlinske vrste pa v okolju, v katerem so razvile svoje posebne lastnosti). Tako bo možna pomladitev genskega materiala v genski banki, na voljo žlahtniteljem, da bodo lahko požlahtnili čim več slovenskih sort.
3. Apeliramo, da MKGP sprejme ukrepe za zagotovitev » živih elitnih semen« osnovnih tradicionalnih vrtnarskih in poljedelskih sort za vzpostavitev državnih semenskih rezerv na KIS – Ptujskem infrastrukturnem centru, ki bodo temelj prehranske varnosti v času nepredvidenih podnebnih in geopolitičnih razmer za 50 najbolj pomembnih semen pridelkov, ki so najpomembnejše za prehransko varnost državljanov. Ministrstvo naj financira pridelavo in hrambo elitnega semena.
4. Predlagamo, da to elitno seme prideluje KIS – Kmetijski institut Slovenije, ki je varuh slovenske genske banke, državnega zaklada semen in posredno odgovoren za bazo semen za prehransko varnost države. Na takšen način bodo elitna slovenska semena, prilagojena našemu okolju vedno na voljo pridelovalcem, tudi v primeru nepredvidenih razmer (poplave, orkani, vojne, pomanjkanje semenskega materiala, neugodnih letin za pridelavo semen, pretrganih transportnih poti.) Z živimi semeni, ki bodo na razpolago slovenskim pridelovalcem bo država poskrbela v vseh primerih, ki nas lahko doletijo za večjo prehransko varnost svojih državljanov.
5. Predlagamo, da se izvedejo ukrepi in aktivnosti, da bo možen nakup slovenskih semen na trgu. Predlagamo, da se poveča nadzor nad semeni, ki se prodajajo v različnih trgovinah iz uvoza po Sloveniji.
6. Predlagamo, da se slovensko semenarstvo dolgoročno ohranja na ekološki način, saj je to edina legalna možnost, ki jo bodo nove semenske uredbe EU, omogočale, v izogib kontaminaciji GSO in NGT. Predlogi uredb namreč prepovedujejo označevanje da izdelek ne vsebuje NGT, zato bo edina oznaka, ki

Ekoci – eko civilna inicijativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna inicijativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen..

dejansko pove enako ekološki certifikat. Ekološka semena pa so lahko tudi tržna prednost z višjo dodano vrednostjo na trgu z ugodnimi učinki za okolje in biodiverzitetu.

7. **Ponovno je potrebno oživiti panogo semenarstva z aktivnostmi MKGP**, ki naj:
- a) podpre projekt **Ohranjanja semen na kmetijah**,
 - b) spodbudi sistematično **izvajanje testnih posevkov**, s katerimi bi se pregledovala, ohranjala tradicionalna semena in pomlajevala semena v genski banki,
 - c) organizira vzpostavitev javne službe semenarstva v okviru KIS – Ptujskega infrastrukturnega centra
 - d) izvede ukrepe za zaposlitev kmetijskega pospeševalca za semenarstvo v okviru KIS - Ptujskega infrastrukturnega centra, ki bo lahko izobraževal tudi kmetijske pospeševalce v sodelovanju s KGZS in pridelovalce semen,
 - e) ponovno uvede semenarstvo kot sam samostojen predmet v poklicne in srednje in visoke kmetijske šole,
 - f) izvede pogoje in izdela NPK standard - Semenar, žlahtnitelj
 - g) da MKGP predlaga, **da se semenarstvo uvrsti v rokodelske dejavnosti**, saj gre za ohranjanje naše tradicije, znanja, ročnih spretnosti, ki nadgrajuje osnovno kmetijsko dejavnost.
 - h) Spodbuja semenarstvo kot dobro nišno razvojno panogo za ohranjanje podeželja in pomoč in ohranjanje manjših ekoloških kmetij, ker jim bo omogočalo večjo dodano vrednost, hkrati pa bo tudi povečalo deleže za povečevanje ekoloških kmetij, v skladu s cilji SKP.
 - i) poveča subvencije ekološkim kmetom za sejanje domačih avtohtonih semen,
 - j) določiti je potrebno najnižji prag za izvedbo semenjarjenja npr.30m2,
 - k) si prizadeva si za oprostitve davka na slovenske semena - saj gre za prenos kulturne dediščine
 - l) zmanjša administracijo ter sprejme ukrep povrnitve stroškov za ekološko kontrolo,
 - m) dosledno izvaja ukrepe s področja semenarstva, ki so predvideni v ANEK-u
6. **Nujno je potrebno poiskati načine, da se zaščitijo slovenski genski viri**, ki so v genski banki, in zagotoviti, **da se vsa slovenska semena patentirajo ali kako drugače zaščitijo, da bodo last slovenskega ljudstva in potencialno ne mednarodnih korporacij, kjer imajo sedaj prost dostop do teh semen. Poskrbeti je potrebno tudi za zaščito divje rastočih rastlinskih virov kot genskega materiala.**
7. **Ozaveščanje javnosti** - predlagamo intenzivno vključenost semenarstva v promocijo MKGP tudi v aktivnosti: » **Naša super hrana**« **ter v Teden slovenske hrane. Predlagamo** vključitev **preko Ministrstva za šolstvo** - eko semenarstvo v ekošole in eko vrtce. Poskrbeti je treba tudi za dodatne spodbude uporabnikom v javnih naročilih, če bodo uporabljali ekološko hrano iz slovenskih semen.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen..

8. **Potrebna je implementacija ukrepov, da se čim več slovenskih semen pojavi na trgu** in zraste v posevkih na slovenskih kmetijah.

Tukaj je nujna povezava s strokovnjaki KGZS - MKGP naj izda priporočila **naj kmetje sejejo slovenska semena**. Potrebno je vzpostaviti dialog s trgovci za vključenost Slovenskih semen v trgovine ZSS – da bodo dostopna širši javnosti. Pomagalo bi če je določen vsaj minimalni odstotek zahtevanih slovenskih semen na policah, ker trenutno v večini kmetijskih trgovin teh sploh ni!

9. **Potreben je celostni pristop MKGP na način, da se lahko vzpostavi tržna priložnost panoga ekološkega semenarstva kot pomembna panoga** - ki pomaga po vzoru prednikov s sonaravno pridelavo, z znanjem in spretnostim ohranjati slovensko podeželje in je pomemben del prehranske varnosti sploh v kriznih časih. Panoga je lahko organizirana po vzoru čebelarstva, ki postaja svetovna velesila na svojem področju.

IV. KAKO LAHKO POMAGAMO NEVLADNIKI?

S hitrejšim prenosom in ohranjanje znanja s področja semenarstva z aktivnostmi, ki jih izvajamo NVO predlagateljev bo doprinesel tudi k večjemu razumevanju semenarstva širši javnosti

1. Člani vseslovenskega gibanja za povečanje samooskrbe in ohranjanja semen Združenja Ekoci, Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen, Ekoci ki deluje že od leta 2012) Društvo Ognjič že 22 let. Društvo Samooskrbni.net z aktivnim pristopom aktivira z aktivnostmi več kot 500 ljudi, da se samooskrba povečuje.

Pomembne so Novice Zazdravje.net, ki imajo dostop do več kot 100.000 bralcev. Bralci so predvsem ozaveščena ciljna javnost. Zavezujemo se, da bodo še naprej izvajali promocijo in aktivirali javnost, NVO, mentorje, šole, vrtce na tem področju. K temu bodo pristopili tudi napredni mediji.

2. **Predlagatelji bodo izobraževali splošno javnost** in motivirali vse naštetje, da bodo tudi v praksi začeli ohranjati kakšno vrsto starih semen, ki smo jih uspeli zbrati v okviru projekta Štafeta semen in izmenjevalnice semen. Vse zainteresirane bomo ozaveščali **o pomenu in spoštovanju lokalne hrane**, o tem od kod prihaja in na kakšen način se hrana prideluje, pomenu prehranske varnosti.
3. **Še naprej bomo ciljno javnost ozaveščali o pomenu semen in prilagoditev na podnebne spremembe in spoštovanje vrednot tradicije naših prednikov.** Pridelovalci bodo izpolnjevali popisni list za semena. V kolikor se iz evidenc ugotovi, da gre za staro sorto, bodo nosilci projekta poskrbeli, **da se takšna semena predajajo v hrambo in nadaljnje postopke za v gensko banko Slovenije.**
4. **Pogosteje bomo izvajali izmenjevalnice semen in znanja.** Tu gre za prenos znanj naših babic, ki so znale biti samooskrbne ter tudi za promocijo samooskrbe in pridelavo zdrave hrane s sonaravno pridelavo od semena do krožnika tudi na lastnih vrtičkih.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen..

5. Vključene so aktivnosti v šolah in vrtcih, ki so namenjena k ohranjanju nesnovne kulturne dediščine s področja prehranskih tradicij in znanja naših prednikov.
6. **Ljudi bomo čimbolj ozavestili o domačih sortah, rastlinah, ki so vpisane v SORTNO LISTO slovenskih avtohtonih sort:** <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/uprava-za-varno-hrano-veterinarstvo-in-varstvo-rastlin/o-upravi/sektor-za-zdravje-rastlin/sortna-lista-republike-slovenije/>
7. **Ekološke kmetovalce in ostale zainteresirane javnosti bomo pozivali naj poskrbijo za vpis heterogenega ekološkega materiala v evidence VPIS EKOLOŠKEGA HETEROGENEGA MATERIALA V EVIDENCE:** <https://www.gov.si/zbirke/storitve/vpis-ekoloskega-heterogenega-materiala-v-seznam/>. Predlagamo, da to stori tudi sektor za ekološko kmetovanje Ina MKGP in KGZS.
8. **Aktivno bomo iskali ekološke in biodinamične kmetovalce in zainteresirane posameznike, ki bi bili pripravljeni sodelovati s KIS - om in ostalimi slovenskimi žlahtnitelji za pridelavo semenskega materiala pod njihovim vodstvom ter da bi sejali testne posevke.**
9. Predlagamo, da o tej pobudi strokovne službe MGKP razmislijo, pomagajo in pospešijo razvoj teh aktivnosti s spodbujanjem v razpisanih projektih, na katere se lahko prijavljajo društva in ustanove, ki bodo delovale na tem področju.
10. **Z vsaj delnim financiranjem** (do sedaj smo vse aktivnosti izvajali brez finančne pomoči države), bi lahko zastavljene cilje realizirali hitreje in bolj profesionalno. **Država pa bi ceneje izboljšala osnove za dolgoročno zagotavljanje prehranske varnosti in ustavila izgubo starih semen**, ki smo jih izgubili že več kot 80%. To je lahko tudi učenje na primeru preučevanja testnih posevkov, ker pridelovalci vodijo tudi zapiske in pomagajo Kis-u pri zagotavljanju površin za testiranje semen.

V. DODATEK – KATERE UKREPE NAJ DODATNO IZVEDE MKGP, DA BO MOŽNO DOSEČI CILJE:

1. Predlagamo, da MKGP vzpostavi javno službo ekološkega semenarstva zelenjadnic, poljščin in ostalega semenskega ter razmnoževalnega materiala ter dodeli finančna sredstva za delovanje službe ter dodatna sredstva za aktivnosti ekološkega žlahtnjenja in selekcije.
2. **DA MKGP in KIS čimprej preučijo možnosti sodelovanja z nevladniki**, pripravijo dolgoročni koncept ter pridobijo sredstva za pomoč deležnikom od MKGP, (projekt IRP 39?) ki bodo podpirali razvoj semenarske panoge.
3. **Ohranjanje semen na kmetijah.** Nevladniki MKGP predlagamo, da se po vzoru nekaterih evropskih držav vzpostavi projekt ohranjanja semen na kmetijah. Glede na to, da KIS nima dovolj kmetijskih površin, kjer bi bila možna izolacija semen za pridelavo predlagamo, da nevladniki poskušamo najti zainteresirane pridelovalce, ki bodo pod strokovnim vodstvom izvajali te naloge za KIS.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4,3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen..

4. **Vzpostavitev testnih posevkov po različnih krajih Slovenije. Zaradi varnosti in neopredeljivih podnebnih sprememb predlagamo, da KIS razprši testne posevke**, ki jih ima na Ptuju v manjšem obsegu vzporedno tudi po različnih krajih po Sloveniji. Na takšen način obstaja večja možnost, da se preučijo rezultati testnega posevka za različna območja, možno bi bilo primerjanje in ohranjanje genskega materiala za načrtovano žlahtnjenje sort za potrebe izvajanja projektov KIS-a.
5. **Vzpostavitev semenjarjenja starih domačih sort in vrtničarskih in ohranjevalnih sort zelenjadnic in poljščin.** Predlagamo, da se razpiše projekt in prične izvajati tudi ohranjanje ekoloških semen iz genske banke na kmetijah in vrtničkih ter se na tak način priskrbi nepovratna sredstva za zagon dejavnosti - nakup mrežnikov ipd , tudi za tista semena, ki zaradi **manjšega obsega ne zanimajo žlahtniteljev, so pa pomembna za ohranjanje genskega materiala in biotske pestrosti.**
6. **V kolikor KIS nima dovolj resursov za takšno razširitev predlagamo, da se vključi tudi semenarska hiša Semenjalnica in Amarant ter ostali žlahtnitelji** in njihovi pridelovalci semen, kar bi omogočilo zagotovitev pogojev, da skupaj pomagamo Kis-u slovenski genski banki, da se pomladi in ohrani čim več semenskega genskega materiala.
7. **Kako do slovenskih semen na trgu.** Za potrebe sortiranja, čiščenja in nadaljnjih faz predelave slovenskih semen na trg je potrebno popisati obstoječo infrastrukturo (ki je že bila kupljena iz projektov) ter dokupiti še ostalo kar se potrebuje, da se lahko olajša delo vsem deležnikom v semenski samooskrbi in se sčasoma vzpostavi **blagovna znamka Slovenska semena.**
8. Predlagamo, da se aktivno vključi v promocijski kampanje portal MKGP **Naša super hrana** pod sloganom - **samo iz ekoloških semen zraslih v slovenski zemlji**, ki so prilagojena našemu okolju, pridelana hrana na sonaraven ekološki način je najboljša.
9. **Da MKGP šole in vrtce ob Tednu slovenske hrane pozove** da naravoslovni dan, organizirajo ogled dobre prakse na ekoloških kmetijah ali učnih vrtovih, da otrok naučijo od kod prihaja hrana.
10. **Vključitev MKGP v teden slovenske hrane** na način, da podari vrečko slovenskih semen šolam in vrtcem, ki sodelujejo v Tednu slovenske hrane- tak ukrep je bil v preteklosti že izveden na dan Tradicionalnega slovenskega zajtrka.Otroci se naučijo semenjarjenja in načinov, kako zraste hrana iz semena do krožnika s tem, da smena sejejo v šolah in vrtcih . Vključijo se lahko tudi semenske kroglice in druge aktivnosti, ki jih izvajamo v vseslovenskem gibanju Oskrbimo Slovenijo - štafeta semen.
11. **Predlagamo pa dodaten razpis projekta**, ki bo kmete še bolj vzpodbudil k uporabi slovenskih semen in sonaravni pridelavi iz slovenskih semen v lokalnem okolju po konceptu od semena do krožnika. **Tako bi prispevali tudi k rešitvi težave, ki jo imajo šole in vrtci, ki v postopkih prijav na javna naročila saj tarnajo, da ni ekološke hrane za njihove potrebe.** Ti kmetje naj bodo deležni denarnih subvencij.

12. Predlagamo tudi, da **MKGP organizira ozaveščevalno propagandno akcijo - za uporabo sonaravno pridelane hrane - od semena do krožnika - in za hrano, ki je zrastle v slovenski zemlji.** Z namenom ozaveščanja potrošnikov ter spodbujanje in zaščito slovenskih pridelovalcev.

13. **Da bi pospešili tudi pridelavo zelenjave iz slovenskih semen za lokalno oskrbo** predlagamo, da se poleg vzpodbud za konvencionalno pridelavo, uvedejo ukrepi, da bo le ta dejansko postala dolgoročno vsebinsko večinoma integrirana pridelava, ki je dokaj blizu sonaravnemu kmetijstvu. Potrebno je vzpodbujati tudi poljščine, tistih rastlinskih vrst, **kjer je ekološka pridelava mogoča kar takoj kot npr. pira, ajda, proso....**In tako povečevati tudi ekološke površine k željenemu cilju v SKP.

14. **Predlagamo, da MKGP uvede višje subvencije na dodelitev subvencij za pridelavo vrtnin iz slovenskih semen.** Prav tako predlagamo, da **zmanjša površino za dodelitev subvencij za pridelavo vrtnin iz slovenskih semen na 10 arov po kulturi.** Za lokalne sorte solat je npr. 10 arov velike površine ljubljanske ledenke, ki je dorasla za trg dokaj prevelika, kajti takšno solato je potrebno porabiti v nekaj dneh. Kot nam je poznano se je **Ukrep spodbujanja lokalnih sort s subvencijami bistveno povečal prodajo slovenskih semen poljščin,** ki so na seznamu lokalnih sort in so predmet subvencije. To sedaj velja seveda samo za poljščine, ki se sejejo na večje površine (denarna podpora je na hektar). Vrtnin nihče ne seje na velikih površinah (ali redki), zato je potreben **domisliti ukrep, ki bo vzpodbujal sejanje zelenjadnic.** Za zelenjadarje bi morali torej najti neko drugo pot podpore, da bi spodbudili setev slovenskih vrtnin.

15. **Menimo, da je potrebno, da KIS in MKGP poskrbi, da se vsa slovenska semena patentirajo ali kako drugače zaščitijo, da bodo last slovenskega ljudstva in potencialno ne mednarodnih korporacij.** Trenutno naša težko vzgojena, ohranjena in pridobljena semena na osnovi dosedanjih dogovorov med genskimi bankami menjujemo – žlahtnitelji korporacij izdelajo nove sorte in jih patentirajo. To bo čedalje bolj pomembno z zaostreno zakonodajo, ki se pripravlja z NGT in patentiranjem semen na ravni v EU. Poznamo primere iz Afrike in Amerike, kjer korporacije tožijo domačine, da sejejo njihova semena, v resnici pa so pridobljena z žlahtnjenjem njihovih semen. Primer dokumentarni film.« Percy proti Goljatu, » kjer je prikazan potek tožbe korporacije Monsanto proti kmetu, ki je sejal lastno seme oljne repice in seveda izgubil. Medtem pa že sedaj slovenski pridelovalec kupuje draga semena tujih korporacij, ki niso prilagojena ne našemu okolju, okusu, naši kulturi in tradiciji. Zato menimo, da je potreben resen razmislek Slovenije in ukrepanje, kako bo zaščitila bogastvo naroda - slovenska semena pred vdorom in pohlepom korporacij.

Ekoci – eko civilna iniciativa Slovenije, Združenje za trajnostno prihodnost

Ulica Savinjske čete 4, 3310 Žalec, Slovenija;

www.ekoci.si; ekoci.si@gmail.com; Fb:Ekoci - eko civilna iniciativa Slovenije Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen..

»**Slovenska semena so bogastvo dežele in naroda in ljudi, ki v njej živijo,**« kot piše v Tehničnem muzeju Slovenije v Bistri, kjer je shranjeno ogromno narodnega bogastva, ki identificira našo deželo in narod, da obstaja skozi generacije. Semena so osnovno sredstvo države (tako kot zgradbe, zemlja ipd.), s katerim je država dolžna gospodariti kot dober gospodar. Skrajni čas je, da se temu primerno začnejo izvajati primerne aktivnosti. **S patentiranimi semeni lahko tako slovenska država gospodari tako kot vse večje semenarske multinacionalke** (jih prodaja, skrbi za avtohtonost in polni državno blagajno).

Zato prosimo, da MKGP in KIS poskrbita za ustrezno zaščito semen pred patentiranjem slovenskih semen in v preprečitev morebitnih patentnih pravic multinacionalkam, ki bi dobile semena iz slovenske genske banke. Več info na: https://www.ekodezela.si/eko-aktualno/zakaj-multinacionalke-hitijo-z-zbiranjem-genskih-kod-redkih-zdravilnih-rastlin/?fbclid=IwY2xjawF4YrtleHRuA2FibQlxMQABHSnKuzQyKzS_ezhJXPOJVRfsvtXV_kKn6z-bgOEDAE8wpVFZxRE64QUizJw_aem_tDK7RXDLhCNyRKrr1tILPA

Naprošamo za preučitve pobud in za vaš odgovor in pristop k realizaciji. Verjamemo, da boste še lažje sprejeti določene ukrepe, če se srečamo na sestanku. Vabilo pričakujemo do konca oktobra 2024. Pričakujemo sestanek v čim krajšem možnem času.

Za vaše sodelovanje, prizadevanja in aktivnosti se vam najlepše zahvaljujemo.

S spoštovanjem.

Za Združenje Ekoci s partnerji in gibanje Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen - Irena Rotar, preds. in Mateja Rotar, namestnica predsednice

Za Društvo za celostno samooskrbo, Samooskrbni.net - Sanja Lončar in Alenka Šoštarč, sopredsednici

Za društvo Ognjič - Katja Podergajs, predsednica

Za Semenjalnico - dr. Maja Kolar, strokovna vodja.

Za Amarant – Fanči Perdih, Amarant

Strokovnjaki in sodelujoča povezana društva ter predstavniki ekoloških kmetov

Žalec, dne 11.8. 2024 , dopolnitev dne 15.oktober 2024.

V vednost:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Kmetijski inštitut Slovenije
- Spletne komunikacije predlagateljev ter SZJ - mediji